

บทปริทัศน์ว่าด้วยประเด็นวิจัยในจริยศาสตร์น้ำ

Research Topics in Water Ethics: A Review

เทพทวี โชควสิน
Theptawee Chokvasin

สาขาวิชาศึกษาทั่วไป สำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

Abstract

This review article indicates that the initiation of research topics in water ethics is stemmed from concerns about environmental ethics. There is a question of whether it is possible for water ethics to stand in its own right. Some new conceptions of water justice or new paradigms of water resource management have been offered by previous scholars. I offer an answer to the question by arguing that it should be focused on the real characteristic of water management, which is its semi-manageability.

Keywords: Water Management (การจัดการน้ำ); Water Ethics (จริยศาสตร์น้ำ)

บทคัดย่อ

บทปริทัศน์นี้ชี้ให้เห็นว่าการริเริ่มประเด็นวิจัยในองค์ความรู้เกี่ยวกับจริยศาสตร์น้ำ มีที่มาจากความกังวลในจริยศาสตร์สิ่งแวดล้อม พบว่ามีคำถามเกี่ยวกับความเป็นไปได้ของการหาความเป็นเอกเทศของจริยศาสตร์น้ำ นักวิชาการก่อนหน้านี้มักจะเสนอแนวความคิดแบบใหม่เกี่ยวกับความยุติธรรมหรือไม่ก็กระบวนทัศน์ใหม่ในการจัดการทรัพยากรน้ำ ผู้วิจัยเสนอคำตอบต่อคำถามดังกล่าวโดยเสนอข้อโต้แย้งว่าควรจะต้องเน้นอภิปรายที่ลักษณะที่แท้จริงของการจัดการน้ำในแง่ที่ของความเป็นสิ่งที่สามารถจัดการได้เพียงกึ่งหนึ่ง

* ผู้เขียนที่ให้การติดต่อ โทร. +66-0-4422-4346 โทรสาร +66-0-4422-4212
E-mail Address: thankgod@sut.ac.th

บทนำ

จริยศาสตร์น้ำ (Water Ethics) ถือได้ว่าเป็นชื่อใหม่อีกชื่อหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับประเด็นอภิปรายล่าสุดของวงการจริยศาสตร์กับปัญหาปัจจุบัน ซึ่งก็คือส่วนหนึ่งของประเด็นปัญหาเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อม (Environmental Management) มีการชี้ให้เห็นถึงความสำคัญที่ว่าจัดการทรัพยากรน้ำนั้นหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่จะต้องเกี่ยวโยงกับประเด็นทางจริยธรรมเพื่อนำไปสู่การตัดสินใจที่เหมาะสม (Schmidt, 2010: 4) ผู้วิจัยพบว่าประเด็นที่อาจจะเรียกโดยกว้าง ๆ ว่าจริยศาสตร์และน้ำ (water and ethics) นั้น มีการกล่าวถึงกันมาเป็นระยะเวลานานมาแล้ว ซึ่งพบได้หลากหลายและก็มีจะเกี่ยวกับการกำหนดแนวทางความเหมาะสมในการที่มนุษย์จะใช้ประโยชน์จากน้ำโดยไม่สร้างผลกระทบในด้านเสียหายต่อผู้อื่น เช่นการไม่ให้เกิดการปนเปื้อนในแหล่งน้ำจนไม่สามารถกลับคืนสู่สภาพเดิมได้ หรือการแบ่งสรรทรัพยากรน้ำให้ใช้ประโยชน์ได้อย่างเท่าเทียม เป็นต้น ทว่าจุดเริ่มต้นดังกล่าวนั้นยังไม่อาจจะนับได้ว่าเป็นต้นกำเนิดโดยตรงของจริยศาสตร์น้ำในฐานะประเด็นทางวิชาการและการวิจัยที่เป็นเอกเทศ ทั้งนี้ก็เพราะว่ามิติของมุมมองว่าด้วยการตัดสินใจทางจริยธรรมที่เกี่ยวข้องกับน้ำหรือการจัดสรรทรัพยากรน้ำในช่วงต้นเช่นนั้น ยังคงแฝงอยู่กับประเด็นอื่น ๆ ที่สังกัดเดิมอยู่ในจริยศาสตร์สิ่งแวดล้อม หรือก็คือเป็นเพียงการนำทฤษฎีและแนวปฏิบัติทางจริยธรรมมาประยุกต์ใช้ตัดสินประเด็นที่เกี่ยวกับความเหมาะสมในการใช้ประโยชน์จากน้ำ โดยเฉพาะเมื่อองค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization- UNESCO) ได้จัดตั้งคณะกรรมการโลกว่าด้วยจริยธรรมในความรู้ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (World Commission on the Ethics of Scientific Knowledge and Technology- COMEST) ขึ้นมาตั้งแต่ช่วงปลายศตวรรษที่ 20 ในการสัมมนาครั้งหนึ่งก็ได้มีประเด็นว่าด้วยจริยศาสตร์ของการใช้น้ำจัดโดยเน้นที่สิทธิของมนุษย์ในการใช้น้ำตามความจำเป็นพื้นฐานโดยสอดคล้องกับหลักการเกี่ยวกับศักดิ์ศรีของมนุษย์การมีส่วนร่วมในการจัดการน้ำ ความเป็นปึกแผ่นเดียวกันระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติ ความเสมอภาคในหมู่มนุษย์ ความเป็นประโยชน์ส่วนรวม และความเป็นผู้รู้คู่แลกรักษา (Selborne, 2000: 7-8) เห็นได้ชัดว่า หลักการเหล่านั้นยังคงเป็นเพียงแนวคิดที่สะท้อนให้เห็นถึงจริยธรรมของการธำรงรักษาสีทิวทัศน์พื้นฐานของมนุษย์ จนอาจจะเรียกได้ว่าเป็นเพียงการพิจารณาในขั้นของการนำจริยศาสตร์มาพิจารณาประเด็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการใช้น้ำ จนเมื่อไม่นานมานี้เองที่มีการแยกพิจารณาประเด็นด้านสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวกับน้ำ ทรัพยากรน้ำ รวมทั้งการจัดสรรทรัพยากรน้ำออกมาเป็นอีกแขนงหนึ่งแยกต่างหาก ดังจะพบได้จากการรวมกันเป็นเครือข่ายของนักวิชาการเพื่อจัดตั้ง ‘เครือข่ายจริยศาสตร์น้ำ’ (The Water Ethics Network) และมีเว็บไซต์เพื่อสร้างความร่วมมือกันในด้านนี้โดยตรงคือ <http://waterethics.org/> ซึ่งก็พบว่ามีความน่าสนใจทั้งในแง่มุมมองของความเป็นไปได้ที่จะมีประเด็นวิจัยในทางจริยศาสตร์น้ำที่แยกเป็นเอกเทศในตัวมันเอง อีกทั้งที่ว่าประเด็นวิจัยเหล่านั้นจะนำมาซึ่งข้อโต้แย้งใหม่ ๆ ประการใดได้บ้างโดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับการจะนำไปพิจารณาปัญหาและทางแก้ไขปัญหานั้น ๆ ที่เกี่ยวกับน้ำ

ด้วยเหตุผลที่ว่าจริยศาสตร์นี้กำลังอยู่ในช่วงของการเริ่มต้นดังกล่าว ผู้วิจัยจึงต้องการที่จะศึกษาในภูมิทัศน์ของประเด็นการวิจัยร่วมสมัยของจริยศาสตร์น้ำนี้ว่ากำลังมีเส้นทางที่กำลังจะดำเนินไปอย่างไร จะมีความเป็นไปได้ในระยะยาวหรือไม่ว่าจริยศาสตร์แขนงนี้จะมีการเติบโตและได้รับการอภิปรายมากขึ้นในอนาคตโดยเฉพาะในช่วงที่กำลังเป็นเวลาที่เกิดความกังวลในหมู่มนุษยชาติเกี่ยวกับความเพียงพอของน้ำและความยุติธรรมในการจัดสรรทรัพยากรน้ำ ท้ายที่สุดผู้วิจัยจะเสนอแนวคำตอบในเบื้องต้นจากการทำบทปริทัศน์นี้ว่า ความเป็นเอกเทศและการเติบโตของจริยศาสตร์น้ำนั้นเป็นสิ่งที่มีความเป็นไปได้ อย่างแน่นอน แต่ก็น่าจะเป็นไปได้ด้วยการเข้าใจลักษณะที่แท้ของปัญหาการจัดการทรัพยากรน้ำซึ่งผู้วิจัยจะเสนอว่าเป็นลักษณะของความเป็นสิ่งที่สามารถจัดการได้เพียงกึ่งหนึ่ง (semi-manageability) โดยจะชี้ว่าธรรมชาติดังกล่าวจะทำให้สามารถหาความเป็นเอกเทศของจริยศาสตร์น้ำได้

ระบบจริยศาสตร์ในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ

มีงานวิจัยที่ชี้ว่าปัญหาการขาดแคลนน้ำจะส่งผลเสียมหาศาลต่อมนุษย์ ไม่ว่าจะเป็นปัญหาการสูญพันธุ์ของสิ่งมีชีวิต การเจ็บป่วยล้มตาย หรือความขัดแย้งในด้านต่าง ๆ ซึ่งสิ่งที่จะช่วยทำให้ปัญหานี้ทุเลาลงได้ก็คือการจัดเตรียมให้พร้อมซึ่งความยั่งยืนในการบริหารจัดการน้ำ (Gleick, 1998) อย่างไรก็ตาม ภัยพิบัติจากการขาดแคลนน้ำในปัจจุบันซึ่งเป็นภัยที่ทราบกันดีว่าการขาดแคลนทรัพยากรน้ำในบางส่วนของโลกก็เป็นปัญหามาก ดังจะเห็นได้จากการอ้างถึงในงานวิชาการว่าด้วยในกรณีของชานา เมืองหลวงของประเทศเยเมน หรือโกชาบัมบา และลาปาซ ในประเทศโบลิเวีย รวมทั้งในอีกหลาย ๆ ส่วนของโลกที่ผู้คนประสบปัญหาการหาน้ำให้เพียงพอต่อการใช้น้ำจนถึงขั้นเกิดการแย่งชิงกันจนมีที่กล่าวว่าจะลุกลามกลายเป็นสงครามน้ำ (Feldman, 2012: 1-3) นโยบายประการหนึ่งที่ได้มีการนำมาใช้เพื่อตอบรับกับปัญหขาดแคลนและความไม่สามารถบริหารจัดการน้ำได้ดังกล่าวก็คือการเกิดขึ้นของนโยบายการจัดการน้ำแบบบูรณาการ (Integrated Water Resources Management- IWRM) ซึ่งเน้นที่การประสานความร่วมมือจากหลายภาคส่วนในการกำหนดแนวทางการจัดการน้ำ (Global Water Partnership, 2000) นโยบายดังกล่าวนี้ ได้รับการตอบรับเป็นอย่างดีจากงานเขียนของนักวิชาการบางกลุ่มโดยเฉพาะที่อยู่ในเขตภูมิภาคของโลกที่ประสบปัญหารุนแรงในเรื่องของการขาดแคลนน้ำดังเช่นในภูมิภาคอาหรับ ซึ่งมองว่าการจัดการน้ำแบบบูรณาการ หรือ IWRM นั้นมีส่วนที่จะช่วยให้เกิดการไม่ผูกขาดการจัดการน้ำโดยองค์กรใดองค์กรหนึ่งแบบเด็ดขาด เนื่องจากในเมื่อมองว่าน้ำเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับทุกภาคส่วนทั้งทางสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม หากจะเกิดความขัดแย้งใด ก็ต้องอาศัยทุกภาคส่วนเหล่านั้นมาแก้ไข ปัญหาเหล่านั้นร่วมกันตามหลักการของนโยบาย นักวิชาการกลุ่มนี้เสนออีกด้วยว่า ในหลักการทางจริยศาสตร์อิสลาม การคิดราคาค่าน้ำนั้นไม่ได้ถึงกับผิดหลักการหากคิดให้อยู่ในอัตราที่เป็นธรรม ทั้งนี้ เพราะแม้ว่าในสภาวะธรรมชาติจะเป็นสิ่งสร้างเพื่อประโยชน์ร่วมกันโดยไม่มีราคาก็ตาม แต่น้ำอีกส่วนที่ผ่านกระบวนการจัดการในระบบสาธารณูปโภคนั้นเป็นความยุติธรรมแล้วที่ต้องมีราคาค่าใช้จ่าย (Al-Awar, Abdulrazzak, and Al-Weshah, 2010)

ถึงกระนั้นก็ยังไม่ได้มีความเห็นที่ลงรอยกันไปเสียทั้งหมดในหมู่นักวิชาการ ดังเช่นความเห็นของ เจเรมี เจ ชมิทท์ (Jeremy J. Schmidt) ก็มองเห็นปัญหาในตัวนโยบาย IWRM ดังกล่าวนั้น เขาให้ข้อสังเกตต่อหลักการสำคัญสี่ประการของ IWRM ที่ปรากฏในข้อตกลงดับลิน (Dublin Statement) ที่กล่าวว่า (1) น้ำจัดเป็นทรัพยากรที่มีค่าตั้งแต่ก็มีจำกัดและเปราะบาง (2) การพัฒนาแนวทางและการจัดการน้ำต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน (3) สตรีเป็นผู้มีบทบาทหลักในการจัดหา จัดการ และรักษาน้ำ (4) น้ำเป็นสิ่งที่มีความสำคัญในทางเศรษฐกิจ (Global Water Partnership, 2000: 13-21) ข้อสังเกตที่ชมิทท์มีต่อหลักการเหล่านี้ก็คือทำไมจึงดูเป็นที่น่าเชื่อถือในทางจริยธรรม เช่นที่ว่าทำไมจึงมองว่าน้ำมีค่าในทางเศรษฐกิจ แต่ละเลยการมองคุณค่าของมันในทางจิตวิญญาณหรือทางสังคม ชมิทท์สังเกตว่าในตัวหลักการทั้งสี่ประการนั้นแฝงไว้ซึ่งการตัดสินบางอย่างที่อยู่บนฐานทางจริยธรรมที่ดูเหมือนจะถูกละเลยไว้อยู่แล้ว เช่นคุณค่าทางเศรษฐกิจในการพิจารณาทรัพยากรน้ำก็ดูเหมือนจะไม่ได้มีการพิจารณาการจัดการน้ำแบบใช้ฐานชุมชน หรือการยอมรับความเสมอภาคของมนุษย์ อีกทั้งธุรกรรมทางการตลาดที่ผูกโยงกับมูลค่าของน้ำในทางเศรษฐกิจเช่นนั้น จะเข้ากันได้ไปทั้งหมดจริงหรือไม่กับธรรมเนียมทางศาสนาของอิสลาม ฮินดู หรือคริสต์ (Schmidt, 2010: 8-9) นอกจากนี้ ก็ยังมีการแสดงข้อโต้แย้งในประเด็นอื่นด้วย เช่นที่ว่าจะเป็นไปได้จริงหรือที่หลักการเชิงนโยบายที่เสนอกันมาอย่างเป็นรูปแบบตายตัวทั้งหลายแบบนั้นจะใช้ในการสร้างเสริมให้ทุกคนได้มีสิทธิใช้ประโยชน์จากน้ำได้จริง มีกลุ่มนักวิชาการที่เชื่อว่าควรจะมองว่าคุณค่าของน้ำเป็นไปได้อีกหลากหลายมุมมอง อีกทั้งชนิดของสิทธิและรูปแบบกฎหมายที่เป็นไปโดยหลากหลายจะตอบโต้ได้ตรงกว่าเกี่ยวกับพฤติกรรมมนุษย์ที่ก็หลากหลายเช่นกันในการใช้และเห็นความสำคัญของน้ำ (Pradhan and Meinzen-Dick, 2010: 50-55) ความหลากหลายที่มากกว่ามุมมองแต่ในทางเศรษฐกิจเช่นนั้น ก็ได้รับการตอบรับในงานเขียนเกี่ยวกับจริยศาสตร์น้ำ ซึ่งมีมุมมองในทางศาสนาและเทววิทยา ดังเช่นแนวคิดของคริสเตียนา ซี เพ็พพาร์ด (Christiana Z. Peppard) ที่วิเคราะห์ปัญหาของทรัพยากรน้ำในแง่ของความหลากหลาย เธอมองว่าการปรับตัวของศาสนจักรคาทอลิกที่เห็นมีมากขึ้นในปัจจุบันจะสามารถชี้ชวนให้มนุษย์ได้เห็นคุณค่าของโลกธรรมชาตินี้ได้ ซึ่งจะเป็นการดีต่อการรักษาแหล่งน้ำและรู้จักใช้น้ำอย่างมีความยุติธรรม (Peppard, 2014) งานของแกรีแชมเบอร์เลน (Gary Chamberlain) ก็มีแนวคิดคล้ายกันที่มองว่าพิธีกรรมทางศาสนาต่าง ๆ เคยมีส่วนเกี่ยวข้องกับการใช้น้ำของมนุษย์มาตลอดหากมองไปในประวัติศาสตร์ คุณค่าของน้ำจึงสามารถมองเห็นได้ส่วนหนึ่งก็เพราะความช่วยเหลือของศาสนา (Chamberlain, 2008)

มีความพยายามของแคโรลิน เมอร์ชานต์ (Carolyn Merchant) ที่ได้ย้อนรอยดูความเป็นมาของระบบจริยศาสตร์สิ่งแวดล้อมสามระบบ ตั้งแต่การมองแบบตนเป็นศูนย์กลาง (Egocentric) ซึ่งมนุษย์มองว่าการลงแรงไปกับสิ่งในธรรมชาติเพื่อเปลี่ยนแปลงมัน สิ่งนั้นย่อมเป็นทรัพย์สินสมบัติที่มนุษย์ผู้นั้นมีสิทธิครอบครองแต่ฝ่ายเดียว มาสู่การมองมนุษย์เป็นศูนย์กลาง (Homocentric) คือการครอบครองแต่ฝ่ายเดียวนั้นไม่ดี ควรจะยังประโยชน์ให้เกิดกับคนหมู่มาก มาสู่การมองแบบระบบนิเวศเป็นศูนย์กลาง (Ecocentric) ซึ่งมองโลกธรรมชาติโดยองค์รวมที่ทำงานร่วมกันระหว่างสิ่งมีชีวิตและไม่มีชีวิต ทุกสิ่งจึง

มีค่าที่จะรักษาระบบนิเวศเมอร์ชานต์มองเห็นความไม่ครอบคลุมต่อการแก้ปัญหาหากเน้นมองระบบใดระบบเดียว เธอจึงได้เสนอระบบจริยศาสตร์แบบผู้ร่วมหุ้นส่วน (Partnership Ethics) ซึ่งมองว่าทุกสิ่งในระบบนิเวศมีหน้าที่ช่วยให้อีกสิ่งอยู่รอด เช่นมนุษย์ก็ยังคงหาประโยชน์จากสิ่งในธรรมชาติแต่สิ่งในธรรมชาติก็ไม่ควรถูกรบกวนจนเกินไป (Merchant, 2010) ประเด็นดังกล่าวส่วนหนึ่งก็สอดคล้องกับแนวคิดของไบรอัน จิน ออร์ตัน (Bryan G. Norton) ที่มองว่าระบบจริยศาสตร์แบบเดิม ๆ นั้นเป็นแนวคิดสิ่งแวดล้อมนิยม (Environmentalism) ที่ควรจะสิ้นสมัยไปแล้วเพราะยุคของอุดมคติ (Age of Ideology) ที่ต้องการหลักการอุดมคติตายตัว ได้ตายไปแล้ว ปัญหาการจัดการสิ่งแวดล้อมในปัจจุบันควรจะต้องใช้กระบวนการทัศน์ของยุคการจัดการแบบปรับตัวได้ (Age of Adaptive Management) ด้วยเพราะเป้าหมายที่ต้องไปถึงของการจัดการเรื่องใด ๆ นั้นมีได้หลากหลาย การจัดการควรมีลักษณะปรับตัวได้ตามสถานการณ์ที่หลากหลายนั้น (Norton, 2010: 194-195) จึงเห็นได้ว่าในจุดนี้นอร์ตันต่างจากเมอร์ชานต์ตรงที่เปิดกว้างต่อการปรับตัว มากกว่าจะหาระบบแนวคิดเดียวแบบคงตัว นี่แสดงว่าการตอบรับกับหลากหลายแนวคิดจะเป็นจุดยืนของจริยศาสตร์การจัดการสิ่งแวดล้อมที่ตอบรับกันมากขึ้น ในส่วนของจริยศาสตร์น้ำก็เช่นกัน งานเขียนของเดวิด โกรนเฟลด์ท์ (David Groenfeldt) ซึ่งก็เป็นบุคคลสำคัญผู้หนึ่งในเว็บไซต์เครือข่ายจริยศาสตร์น้ำด้วย ให้ความเห็นในที่สุดว่าจริยศาสตร์น้ำต้องใช้วิธีการศึกษาระบบคุณค่า (Values) ทั้งนี้เพราะมีแนวจริยศาสตร์ที่มองน้ำได้หลากหลายรูปแบบซึ่งส่งผลให้เหมาะสมในการคิดจะใช้น้ำนั้นเป็นไปได้แตกต่างกันจนไม่มีระบบตายตัว ทั้งใช้น้ำเพื่อบริโภค เพื่อผู้คนเพื่ออุตสาหกรรม เพื่อสิทธิของชนพื้นเมือง หรือเพื่อการบริหารจัดการน้ำ ความเหมาะสมในทางจริยธรรมจึงเป็นไปได้หลายรูปแบบต่าง ๆ กันตามวัตถุประสงค์เหล่านั้น ซึ่งระบบจริยศาสตร์น้ำจากหลากหลายแนวคิดเช่นนั้นก็ถือว่าทำให้มนุษย์ได้มีทางเลือกด้วย (Groenfeldt, 2013)

ข้อเสนอแนะว่าด้วยความเป็นเอกเทศของจริยศาสตร์น้ำ

ดังที่ได้กล่าวไปข้างต้นว่าแนวทางที่ยอมรับพหุภาวะของระบบคุณค่านั้นจะเป็นทางเลือกซ้ำ ๆ ที่นักวิชาการในปัจจุบันจะเลือกเดินเมื่อกล่าวถึงจริยศาสตร์น้ำ นักวิชาการบางคนก็ยอมรับมุมมองเช่นนี้ว่าเป็นวิธีการศึกษาแบบสหวิทยาการ (Doom, 2013: 108) อย่างไรก็ตาม สิ่งหนึ่งที่ผู้วิจัยเห็นเป็นจุดยืนร่วมกันของนักวิชาการเหล่านี้ก็คือการยอมรับว่าน้ำเป็นสิ่งที่สามารถบริหารจัดการให้เป็นไปเพื่อประโยชน์ของมนุษย์ได้ แต่หากเราพบในอีกทางหนึ่งว่าน้ำไม่ได้มีลักษณะเช่นนั้นไปเสียทั้งหมด เราอาจจะต้องมาพิจารณากันใหม่เกี่ยวกับการจัดการน้ำ ผู้วิจัยเห็นว่าทรัพยากรหนึ่งที่จำเป็นต่อมนุษย์มากเช่นกันแต่อยู่ในลักษณะที่ไม่อาจควบคุมได้เลย อย่างว่าแต่เราจะไปบริหารจัดการมัน ก็เช่นลม หากเรากำลังจะค้นหาความเป็นไปได้ของการมีจริยศาสตร์ลม (Wind Ethics) บ้าง ผู้วิจัยไม่เห็นคำตอบว่าจะทำได้อย่างไร ผู้วิจัยจึงมองว่าการหาคำตอบของการพยายามควบคุมให้เกิดความเหมาะสมซึ่งเป็นคำถามสำคัญของระบบจริยศาสตร์ทั้งหลายนั้น จำเป็นต้องมีตอบคำถามได้เสียก่อนว่าจะควบคุมพฤติกรรมของสิ่งนั้นอย่างไร และควบคุมในทางใดจึงจะถือว่าดี ลมตามธรรมชาติมีลักษณะที่วามมนุษย์ไม่อาจควบคุมได้เลย ในทาง

ตรงกันข้าม พฤติกรรมของมนุษย์เองกลับเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับเจตจำนงของมนุษย์ ซึ่งถ้าใจจะควบคุม พฤติกรรมของตนเองก็สามารถทำได้ ทว่าความจงใจเช่นนั้นทำกับลมไม่ได้เลย แต่อย่างไรก็ดี เราพบว่า เราสามารถทำกับน้ำได้อยู่ เช่นระบบชลประทานหยดน้ำ หรือการสร้างเขื่อนกักเก็บน้ำ หรือแม้แต่ การประปา แต่การจงใจจะควบคุมนี้เราไม่อาจทำกับน้ำได้ทุกครั้ง เช่นถ้าเราจะควบคุมให้ไม่เกิดภาวะ น้ำแล้ง ควบคุมให้น้ำจืดมากพอใช้ตลอดเวลาเราพบว่าสิ่งนี้ไม่อาจทำได้ น้ำจึงมีลักษณะที่ท้าทายหนึ่ง คือความเป็นสิ่งที่สามารถจัดการได้เพียงถึงหนึ่ง มโนทัศน์ดังกล่าวนี้ผู้วิจัยหมายถึงการที่น้ำมีธรรมชาติ ต่อมนุษย์ที่ว่ามนุษย์ควบคุมมันทั้งหมดไม่ได้ ซึ่งก็แน่นอนว่าทำให้เราจะต้องหาความเป็นไปได้ใหม่ ในการจัดการน้ำที่ไม่ได้อยู่บนสมมติฐานว่าเราควบคุมมันได้ทั้งหมดอย่างที่นักวิชาการหลาย ๆ คนได้ เสนอนานี้ และความเป็นเอกเทศของจริยศาสตร์น้ำก็จะเกิดขึ้นได้ เนื่องจากมโนทัศน์การจัดการน้ำจะ ได้รับการพิจารณาในอีกภาพอื่นแทนจนในที่สุดต่างไปจากระบบเดิม

เอกสารอ้างอิง

- Al-Awar, Faraj; Abdulrazzak, Mohammad J.; and Al-Weshah, Radwan. (2010). Water Ethics Perspectives in the Arab Region. In Peter G. Brown and Jeremy J. Schmidt (eds.), **Water Ethics: Foundational Reading for Students and Professionals**. pp. 29-37. Washington, DC: Island Press.
- Chamberlain, Gary. (2008). **Troubled Waters: Religion, Ethics, and the Global Water Crisis**. Lanham, Maryland: Rowman & Littlefield.
- Doorn, Neelke. (2013). Water and Justice: Towards an Ethics of Water Governance. In **Public Reason** 5(1): 97-114.
- Feldman, David Lewis. (2012). **Water**. Resources Series. Cambridge: Polity.
- Gleick, Peter. H. (1998). Water in Crisis: Paths to Sustainable Water Use. In **Ecological Applications** 8(3): 571-579.
- Global Water Partnership. (2000). **Integrated Water Resources Management**. Stockholm: TAC Background Papers No.4.
- Groenfeldt, David. (2013). **Water Ethics: A Values Approach to Solving the Water Crisis**. Abingdon, Oxon. Routledge.
- Merchant, Carolyn. (2010). Fish First! The Changing Ethics of Ecosystem Management. In Peter G. Brown and Jeremy J. Schmidt (eds.), **Water Ethics: Foundational Reading for Students and Professionals**. pp. 227-240. Washington, DC: Island Press.
- Norton, Bryan G. (2010). The Rebirth of Environmentalism as Pragmatic, Adaptive Management. In Peter G. Brown and Jeremy J. Schmidt (eds.), **Water Ethics: Foundational Reading for Students and Professionals**. pp. 179-196. Washington, DC: Island Press.
- Peppard, Christiana Z. (2014). **Just Water: Theology, Ethics, and the Global Water Crisis**. Maryknoll, NY: Orbis Books.
- Pradhan, Rajendra and Meinzen-Dick, Ruth. (2010). Which Rights Are Right? Water Rights, Culture, and Underlying Values. In Peter G. Brown and Jeremy J. Schmidt (eds.), **Water Ethics: Foundational Reading for Students and Professionals**. pp. 39-58. Washington, DC: Island Press.
- Schmidt, Jeremy J. (2010). Water Ethics and Water Management. In Peter G. Brown and Jeremy J. Schmidt (eds.), **Water Ethics: Foundational Reading for Students and Professionals**. pp. 3-15. Washington, DC: Island Press.
- Selborne, J. (2000). **The Ethics of Freshwater Use: A Survey**. Paris: UNESCO.